

Gebruikshandleiding: Modeluitvraag en opdrachtomschrijving plan-MER warmteprogramma

April 2026

Inhoud

1. Inleiding	2
2. Samenhang tussen Modelrapportage, modeluitvraag en voorbeeld opdrachtoomschrijvingen	2
3. Welke opdrachtoomschrijving gebruik je?	3
4. Uitgangspunt: één integrale plan-MER	4
5. Het logboek als verplicht onderdeel	4
6. Praktische toepassing van de modeldocumenten	5
7. Tot slot	5

1. Inleiding

Voor het opstellen van een plan-MER bij het warmteprogramma heeft het NPLW een modelrapportage ontwikkeld ("Modelrapportage"). Deze Modelrapportage bevat generieke analyses van milieueffecten per warmtealternatief en per wijktype. Daarmee kunnen gemeenten efficiënter en consistentere een plan-MER opstellen.

Om gemeenten ook te ondersteunen bij het **aanbesteden van de plan-MER**, zijn documenten ontwikkeld:

- een modeluitvraag voor het selecteren van een adviesbureau;
- bijbehorende voorbeeld opdrachtomschrijvingen.

Deze gebruikshandleiding is bedoeld als praktische ondersteuning. Hierin lees je hoe je de modeluitvraag en de opdrachtomschrijvingen toepast in jouw situatie.

2. Samenhang tussen Modelrapportage, modeluitvraag en voorbeeld opdrachtomschrijvingen

De Modelrapportage vormt de inhoudelijke basis voor de plan-MER bij het warmteprogramma. In deze rapportage zijn milieueffecten voor veel warmtealternatieven en wijktypen al uitgewerkt.

Dat betekent dat een adviesbureau

- deze generieke analyses kan overnemen;
- alleen de locatiespecifieke milieueffecten aanvullend hoeft te onderzoeken;
- eventuele afwijkingen transparant moet vastleggen.

De modeluitvraag gebruik je om een adviesbureau te selecteren. De opdrachtomschrijving maakt onderdeel uit van die uitvraag en beschrijft inhoudelijk wat je van het bureau verwacht.

Het logboek is daarbij een verplicht onderdeel. Hierin leg je vast op welke punten wordt afgeweken van de Modelrapportage en waarom. Zie punt 5 voor een verdere toelichting.

3. Welke opdrachtschrijving gebruik je?

Niet elke gemeente heeft dezelfde wijktypen of onderzoekt dezelfde warmtealternatieven. Daarom zijn drie varianten van de opdrachtschrijving beschikbaar. Er zijn drie varianten van de opdrachtschrijving. Welke variant je gebruikt, hangt af van:

1. de warmtealternatieven die je onderzoekt;
2. de wijktypen die in jouw gemeente voorkomen.

Je maakt de keuze in twee stappen.

Stap1: Komen alleen wijktypen uit de Klimaateffectatlas voor en zijn je voorkeursalternatieven warmtenetten en/of warmtepompen?

De Modelrapportage bevat generieke milieueffecten voor de wijktypen uit de Klimaateffectatlas:

Historische binnenstad	Tuinstad laagbouw
Stedelijk bouwblok	Tuinstad hoogbouw
Volkswijk	Hoogbouw
Tuindorp	Bloemkoolwijk
Vooroorlogse woonwijk	Vinex-wijk
Naoorlogse woonwijk	Villawijk
Vernieuwde wijk	Bedrijventerrein

Kwalificeren de wijken binnen jouw gemeente uitsluitend als één of meerdere van deze wijktypen?

- **Ja** → **Gebruik Opdrachtschrijving 1**. In deze variant worden de generieke analyses uit de Modelrapportage overgenomen en laat je alleen de locatiespecifieke milieueffecten aanvullend onderzoeken.
- **Nee, er zijn landelijke gebieden in de gemeente die in de `Klimaatatlas niet zijn voorzien van een wijktype** → **Gebruik Opdrachtschrijving 2**. In deze variant wordt aanvullend gevraagd om voor deze gebiedstypen generieke milieueffecten uit te werken.

Stap 2: Onderzoek je klimaatneutraal gas?

Onderzoek je naast warmtenetten en warmtepompen ook **klimaatneutraal gas** als warmtealternatief?

- **Ja** → **Gebruik Opdrachtschrijving 3**.
In deze variant wordt expliciet gevraagd om de milieueffecten van klimaatneutraal gas per milieuthema te onderzoeken en te beoordelen.

Klimaatneutraal gas	Landelijke gebiedstypen	Te gebruiken variant
Nee	Nee	Opdrachtschrijving 1
Nee	Ja	Opdrachtschrijving 2
Ja	Ja	Opdrachtschrijving 3

Tabel 1: Overzicht om in twee stappen te komen tot de juiste variant van de opdrachtschrijvingen.

4. Uitgangspunt: één integrale plan-MER

De opdrachtschrijvingen gaan ervan uit dat je in het warmteprogramma de milieueffecten van warmtealternatieven voor alle wijken in de gemeente in één plan-MER in beeld brengt.

Dat is meestal efficiënter en goedkoper dan stapsgewijs werken. Bovendien kun je dan warmtealternatieven beter met elkaar vergelijken.

Kies je toch voor een gefaseerde aanpak, dan moet je:

- de betreffende passages in de opdrachtschrijving aanpassen;
- in je warmteprogramma een duidelijke doorkijk opnemen voor de overige wijken.

5. Het logboek als verplicht onderdeel

Een belangrijk onderdeel van de systematiek is het logboek. De opdrachtnemer houdt gedurende het traject een logboek bij waarin wordt vastgelegd:

- op welke onderdelen wordt afgeweken van de Modelrapportage;
- waarom daarvan wordt afgeweken;
- welke aanvullende gegevens of aannames zijn gebruikt.

Het logboek wordt gelijktijdig met de 90%-versie van de plan-MER aangeleverd.

Dit logboek vergroot de transparantie richting de Cie mer maakt inzichtelijk hoe jouw plan-MER zich verhoudt tot de Modelrapportage. De commissie kan focussen op het gedeelte dat nieuw is in jouw plan-Mer en vlot een werkgroep samenstellen. Daarmee kan het bijdragen aan een efficiëntere toetsing, een kortere doorlooptijd en [lagere tarieven van Commissie mer voor jouw gemeente](#).

6. Praktische toepassing van de modeldocumenten

In de modeluitvraag en de opdrachtomschrijvingen zijn op enkele plaatsen invulvelden en instructies opgenomen. Deze helpen om de documenten geschikt te maken voor jouw eigen situatie.

Wanneer je de modeldocumenten gebruikt:

- kopieer de teksten naar het “briefpapier” van de gemeente
- vul je de gemeentenaam, planning en relevante beleidsuitgangspunten in;
- verwijder je de groene instructieteksten vóór publicatie;
- voeg je de Modelrapportage en het logboek als bijlage toe;
- stem je de planning van de plan-MER af op de planning van het warmteprogramma; en
- houd je rekening met de wettelijke adviestermijn van de Commissie mer (maximaal 12 weken).

De modeldocumenten zijn bedoeld als voorbeelden en hulpmiddelen. De gemeente blijft zelf verantwoordelijk voor het beoordelen of en hoe deze documenten passen binnen de gemeentelijke (juridische en beleidsmatige) context. Betrek daarom tijdig je inkoopadviseur bij de keuze van de aanbestedingsprocedure en de vaststelling van de gunningscriteria.

7. Tot slot

Met de modeluitvraag en de opdrachtomschrijvingen sluit je aan bij de landelijke werkwijze van de Modelrapportage plan-MER warmteprogramma. Daarmee zorg je voor:

- een kortere doorlooptijd
- lagere kosten
- beter inzicht in aandachtspunten (en kosten) bij de uitwerking van de warmteoplossingen
- een betere betrokkenheid van belanghebbenden bij keuzes, overwegingen en gevolgen.

Deze gebruikershandleiding ondersteunt je bij een zorgvuldige toepassing van deze documenten binnen je eigen gemeentelijke context.